

C-233/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. április 13.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Consiglio di Stato (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. április 7.

Felülvizsgálatot kérelmező felek:

Alphabet Inc.

Google LLC

Google Italy Srl

Ellenérdekű fél:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

A többi fél az eljárásban:

Enel X Italia Srl és Enel X Way Srl

Az alapeljárás tárgya

Felülvizsgálati kérelem, amelyet az Alphabet Inc., a Google LLC és a Google Italy Srl (a továbbiakban együttesen: Google) terjesztett elő a Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) azon ítélete ellen, amellyel az elutasította a Google-nak az Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (verseny- és piacfelügyeleti hatóság, Olaszország) határozata ellen irányuló keresetét. A verseny- és piacfelügyeleti hatóság álláspontja szerint a Google-t az EUMSZ 102. cikk értelmében erőfölénnyel való visszaélésért terheli felelősség amiatt, hogy az Android Auto alkalmazását nem tette az elektromos gépjárművek töltéséhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtása céljából az Enel X Italia Srl (a továbbiakban: Enel X

Italia) által kifejlesztett alkalmazással kompatibilissé, ezért a Google-t arra kötelezte, hogy hagyjon fel a terhére rótt visszaéléssel, a szóban forgó alkalmazásokra tekintettel bizonyos kötelezettségeket írt elő számára, és pénzügyi szankciót szabott ki vele szemben.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) mint végső fokon eljáró bíróság által az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát – különös tekintettel a releváns piacok és az egy vagy több digitális piacon erőfölénnyel rendelkező vállalkozást esetlegesen terhelő kötelezettségek meghatározására – az erőfölénnyel való visszaélés EUMSZ 102. cikk szerinti fogalmának a Bíróság általi értelmezése képezi.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Az EUMSZ 102. cikk alapján úgy kell-e értelmezni a hozzáférhetővé tétel megtagadásának tárgyát képező termék nélkülözhetetlenségének követelményét, hogy a hozzáférésnek nélkülözhetetlennek kell lennie egy adott tevékenység szomszédos piacon történő gyakorlásához, vagy elegendő, ha a hozzáférés az azt kérő vállalkozás által kínált termékek vagy szolgáltatások kényelmesebb igénybevételéhez nélkülözhetetlen, különösen akkor, ha a megtagadás tárgyát képező termék lényegi funkciója az, hogy már létező termékek vagy szolgáltatások igénybevételét könnyítse meg vagy tegye kényelmesebbé?
- 2) A hozzáférhetővé tétel megtagadásának minősített magatartás körében az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélásszerűnek minősíthető-e valamely magatartás olyan körülmények között, amelyekben az igényelt termékhez való hozzáférés hiánya ellenére i. a hozzáférést kérő vállalkozás már aktív a piacon, és a feltételezett visszaélés teljes időszaka alatt tovább növekedett a piacon, valamint ii. a termékhez való hozzáférést kérő vállalkozással versengő más szereplők továbbra is a piacon működtek?
- 3) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában megvalósuló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy azt, hogy a termék vagy a szolgáltatás a hozzáférhetővé tétel iránti kérelem megtételének időpontjában nem létezik, a megtagadás objektív indokolásaként kell figyelembe venni, vagy valamely versenyhatóság legalábbis köteles objektív tényezők alapján megvizsgálni, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozásnak mennyi időre van szüksége a hozzáférés iránti kérelemmel érintett termék vagy szolgáltatás kifejlesztéséhez, vagy inkább az követelhető meg, hogy a piacon fennálló felelőssége miatt az erőfölényben lévő vállalkozás köteles legyen a kérelmezővel közölni, hogy mennyi idő szükséges a termék kifejlesztéséhez?

4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy valamely digitális platform felett ellenőrzést gyakorló, erőfölényben lévő vállalkozás köteles lehet módosítani a saját termékeit vagy újakat kifejleszteni abból a célból, hogy az azt kérő személyek hozzáférhessenek a szóban forgó termékekhez? Ilyen esetben köteles-e az erőfölényben lévő vállalkozás figyelembe venni a piac általános igényeit vagy az állítólagosan nélkülözhetetlen inputhoz való hozzáférést kérő egyetlen vállalkozás igényeit, vagy legalábbis a piacon vele szemben fennálló különös felelősségre tekintettel a hozzá intézett kérelmek vizsgálata és elsőbbségi sorrendjük meghatározása céljából objektív kritériumokat kell előre meghatározni?

5) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában álló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy a versenyhatóságnak előzetesen meg kell határozni és azonosítania kell a visszaéléssel érintett releváns *downstream* piacot, a visszaélés pedig lehet-e pusztán potenciális is?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és ítélezési gyakorlat

EUMSZ 102. cikk

A Törvényszék 2007. szeptember 17-i Microsoft ítélete (T-201/04)

A Bíróság 1998. november 26-i Bronner ítélete (C-7/97)

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Google Italy Srl – amely a Google LLC olasz leányvállalata, a Google LLC pedig az Alphabet Inc.-hez tartozik – főként azzal foglalkozik, hogy szolgáltatásokat nyújt a Google-csoport részét képező többi vállalkozás részére.
- 2 A Google Android mobilkészülékekre kifejlesztette a nyílt forráskódú operációs rendszert, amelyet engedély nélkül bárki ingyenesen beszerezhet és módosíthat. Ezenkívül a Google kifejlesztette az Android Automotive OS-t – integrált operatív rendszert a gépjárművek szórakoztató- és információs rendszerei számára –, amelyet nyílt forráskódú felhasználási engedéllyel szintén ingyenesen bocsátott rendelkezésre.
- 3 A Google 2015-ben elindította az Android operációs rendszerrel rendelkező mobilkészülékekre létrehozott Android Auto alkalmazást, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy az okostelefonjukon lévő egyes alkalmazásokhoz valamely gépkocsi beépített képernyőjén keresztül férhessenek hozzá.
- 4 A Google – az egyes alkalmazások Android Auto alkalmazással való kompatibilitásának biztosításához szükséges idő és költségek figyelembevételével – az alkalmazások teljes kategóriáira olyan megoldásokat

dolgoz ki sablon formájában, amelyek a többi fejlesztő számára lehetővé teszik az alkalmazásaik Android Autóval kompatibilis verzióinak létrehozását. A Google egyes esetekben lehetővé tette a fejlesztők számára, hogy előre meghatározott sablon hiányában az Android Auto alkalmazással való kompatibilitásuk céljából kifejlesztett, testre szabott alkalmazásokat hozzanak létre.

- 5 A fent említett sablonok 2018 végén csak a média- és üzenetküldő alkalmazások esetében álltak rendelkezésre; egyébiránt a Google kifejlesztette a saját térkép- és navigációs alkalmazásainak (vagyis a Google Maps és Waze alkalmazásoknak) az Android Autóval kompatibilis verzióit.
- 6 Az Enel X Italia Srl (a továbbiakban: Enel X) az elektromos járművek töltésére irányuló szolgáltatásokat nyújt, és az Enel-csoport az Olaszországban rendelkezésre álló töltőpontok több, mint 60%-át üzemelteti.
- 7 Az Enel X 2018 májusában elindította a JuicePass alkalmazást, amely az elektromos járművek töltéséhez egy sor funkciót kínál; ezek konkrétan: a töltőpontok térképen történő keresése és előjegyzése; a kiválasztott töltőponthoz való navigáció lehetővé tétele érdekében a Google Maps vagy Apple Maps alkalmazásra történő átvitel; a töltés és az ahhoz kapcsolódó fizetés elindítása, megszakítása és nyomon követése. A JuicePass az Android okostelefonok felhasználói részére áll rendelkezésre és a Google Play felületről tölthető le.
- 8 Az Enel X 2018 szeptemberében és az azt követő hónapokban arra kérte a Google-t, hogy tegye a JuicePass-t kompatibilissé az Android Autóval. A Google elutasította ennek a lehetőségét és megerősítette, hogy más fejlesztők alkalmazásai közül kizárólag a média- és üzenetküldő alkalmazások kompatibilisek az Android Autóval, és hogy a JuicePass – biztonsági okokból és a kért fejlesztéshez szükséges erőforrások racionális elosztásának szükségessége miatt – nem tehető közzé az Android Autón.
- 9 Az Enel X 2019. február 12-én bejelentést tett a verseny- és piacfelügyeleti hatóságnál (a továbbiakban: hatóság), amelyben azt állította, hogy a Google magatartása – vagyis az, hogy indokolatlanul nem tette lehetővé a JuicePass Android Autóval való működését – sérti az EUMSZ 102. cikket.
- 10 A Google az eljárás hatóság általi megindítását követően, 2020. október 15-én az elektromos autók töltését szolgáló alkalmazások Android Autóval kompatibilis bétaverzióinak tervezésére szolgáló sablonverziót adott ki.
- 11 A hatóság 2021. április 27-i határozatával megállapította, hogy az Enel X által kifejlesztett JuicePass alkalmazás Android Auto platformon való közzétételének a Google általi megakadályozása és elhalasztása révén megvalósított magatartás az EUMSZ 102. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, és többek között arra kötelezte a Google-t, hogy i. a jövőre nézve hagyjon fel a terhére rótt versenytorzító magatartásokkal, ii. adja ki az elektromostöltő-alkalmazások kifejlesztését szolgáló sablon végleges verzióját, iii. fejlessze ki a végleges sablonból hiányzó és az Enel X által lényegesként megjelölt esetleges funkciókat.

Ezenkívül a hatóság összesen 102 084 433,91 euró összegű közigazgatási bírságot szabott ki egyetemlegesen az Alphabet Inc., Google a LLC és a Google Italy Srl társasággal szemben.

- 12 A felülvizsgálatot kérelmező társaságok e határozatot megtámadták a Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága) előtt, amely a keresetet teljes egészében elutasította.
- 13 Az említett társaságok a Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága) határozata ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 14 A hatóság álláspontja szerint a szakmai felhasználók (a jelen ügyben a fejlesztők) által az alkalmazás végső felhasználóihoz való hozzáférés lehetővé tételében központi szerepet betöltő Google magatartása a verseny és a piaci dinamikák védelme szempontjából relevanciával bír az erőfölénye miatt. Az Android Autón közzétehető alkalmazások típusai és konkrét jellemzői, valamint a szükséges programozási eszközök meghatározásához és rendelkezésre bocsátásához szükséges idő ugyanis kizárólag a Google-től függ.
- 15 A hatóság álláspontja szerint létezik egy olyan, versengéssel jellemezhető tér, amely mind a Google Maps alkalmazást (és más navigációs alkalmazásokat), mind pedig az Enel X Italia alkalmazását (és az elektromos töltéssel összefüggő szolgáltatásokra irányuló más alkalmazásokat) magában foglalja, mivel mindkét alkalmazás a töltőpontokkal kapcsolatos keresési és navigációs szolgáltatásokat kínál (tényleges verseny), ráadásul az Enel X Italia olyan új funkciókat is kínál, amelyek a jövőben beépülhetnek a Google Maps alkalmazásba (potenciális verseny); ezenkívül az Enel X Italia alkalmazása és a Google Maps a felhasználókat és a felhasználók által generált adatokat illetően is versengenek egymással.
- 16 A hatóság álláspontja szerint a Google magatartása – amellyel indokolatlanul megakadályozta és elhalasztotta az Enel X alkalmazásának Androidon való rendelkezésre állását – emiatt az interoperabilitás lehetővé tétele megtagadásának (szerződéskötés megtagadásának) minősül, ami az egyenlő versenyfeltételek („level playing field”) elvének megsértését eredményezte, mivel a versenytárs Enel X Italia alkalmazásához képest indokolatlan előnyt biztosított a saját tulajdonát képező alkalmazás javára.
- 17 A Google először is vitatta, hogy a megtámadott ítélet és a hatóság határozata szerinti hozzáférhetővé tételi kötelezettség terhelné őt. Konkrétan nem teljesülnek a Törvényszék 2007. szeptember 17-i Microsoft ítéletében (T-201/04) megjelölt együttes feltételek, vagyis hogy i. a hozzáférhetővé tétel kötelezettsége olyan termékre vagy szolgáltatásra vonatkozzon, amely nélkülözhetetlen valamilyen üzleti tevékenység folytatásához valamely szomszédos piacon, ii. a

hozzáférhetővé tétel visszautasítása minden tényleges versenyt kizárjon az említett piacon, ii. a megtagadás pedig megakadályozza valamely új termék megjelenését.

- 18 A hatóság konkrétan nem vizsgálta meg a nélkülözhetetlenséget. Ezenkívül az Android Autóhoz való hozzáférés hiánya nem akadályozta meg a JuicePass alkalmazás működését (amely egyébként a járműre – például tapadókoronggal – felszerelt okostelefonon használható) és az elektromos járművek töltését szolgáló alkalmazások ágazatában sem akadályozta meg a tényleges versenyt, ahogyan azt a JuicePass jelentős növekedése és más hasonló alkalmazások Olaszországban való jelenléte is alátámasztja.
- 19 Másodszor, a Google előadja, hogy a magatartása helyes és indokolt volt, tekintettel arra, hogy i. az Android Autóhoz való hozzáférés céljából (a kérés idején nem létező) hatályos biztonsági előírásoknak megfelelő, új sablont kellett kidolgozni, és a konkrét ügyben nem lehetett e célra testre szabott alkalmazást kidolgozni, ii. a Google – az összetettség és a Covid19-járvánnyal összefüggő nehézségek ellenére – aztán észszerű időn belül kifejlesztette a sablont, iii. a hatóság pedig nem róttá a terhére, hogy észszerűtlenül hosszú időt vett volna igénybe az említett fejlesztéshez.
- 20 Harmadszor, a Google egyet nem értését fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a hatóság két olyan *upstream* piacot határozott meg, amelyeken a Google-nek erőfölényt tulajdonít; ezek a piacok a az okostelefon készülékekhez való operációs rendszerek felhasználására vonatkozó engedélyek megadásának piaca – amelyen a Google az Android operációs rendszeren keresztül végez tevékenységet – és az Androidra készült alkalmazások értékesítési portáljainak (Android app store) piaca, amelyen a Google a Google Play révén működik. A Google álláspontja szerint a hatóságnak meg kellett volna határoznia azt a másik releváns piacot, amelyen az Android Auto üzemel, és bizonyítania kellett volna, hogy ezen alkalmazás az említett piacon erőfölényt élvez.
- 21 Negyedszer, a Google rámutatott arra, hogy a hatóság a megtámadott határozatban konkrétan releváns *downstream* piacot sem határozott meg, pusztán olyan, „versengéssel jellemezhető tér” meghatározására szorítkozott, amelyben a navigációs alkalmazások versengenek az elektromos autók töltését szolgáló alkalmazásokkal, és nem vizsgálta meg e két eltérő alkalmazástípus kereslet és kínálat szempontjából feltételezett, egymással való helyettesíthetőségét.
- 22 Ötödször, a Google tagadta, hogy a Google Maps egyrészt tényleges versenyben állna a JuicePass-szal, mivel kétségbe vonta, hogy a két alkalmazás helyettesíthetné egymást a töltőpontok keresési funkcióját illetően, tekintettel arra, hogy nem egymással versengő, hanem egymást kiegészítő szolgáltatásokról van szó, másrészt hogy a Google Maps potenciálisan versenyben állna a JuicePass-szal, mivel úgy vélte, hogy az uniós ítélkezési gyakorlatban felvázolt kritériumok alapján nem kellően bizonyított, hogy a töltések előjegyzésével és kifizetésével kapcsolatos funkciók a jövőben be fognak épülni a Google Maps alkalmazásba (az Android Autón), harmadrészt pedig az elektromos autók töltési

szolgáltatásainak felhasználói által generált adatok Google Maps és JuicePass általi gyűjtése szempontjából, mivel a két alkalmazás típusa eltér egymástól.

- 23 Hatodszor, a Google a hatóság által a hatályos olasz szabályozás alapján vele szemben kiszabott szankciót összecszerúságában vitatta.
- 24 A hatóság válaszában előadta, hogy a digitális piaci verseny védelmének célkitűzése alapján figyelembe kell venni a digitális piacok sajátosságát és dinamikus jellegét, különösen pedig azt, hogy i. a vertikálisan integrált digitális platformokon valamely szereplő az *upstream* piacokon őt megillető erőfölényt a *downstream* piacokon, valamint az azokhoz kapcsolódó vagy újonnan létrejövő piacokon általa gyakorolt erőfölény megerősítésére használhatja fel, ii. az egy adott pillanatban tanúsított magatartás befolyásolhatja az általa érintett piac alakulását és versenydinamikáját, iii. a digitális piacok szereplői által közvetített kereslet bővülése következtében a korábban külön piacokhoz tartozóknak tekintett szolgáltatások és termékek elkezdnek kölcsönös versenykényszer alá kerülni, vagy a korábban is létező, korábban nem összehasonlíthatóknak tekintett termékekbe új funkciók épülnek be, ahogyan az még gyakrabban előfordul valamely digitális platform több felhasználói csoportjának szánt szolgáltatásokkal és termékekkel kapcsolatban.
- 25 A verseny tényleges védelmének és a nagyobb választási lehetőségnek a fogyasztók számára történő biztosítása céljából tehát – az ezen a téren hagyományosan alkalmazott logikai és jogi kritériumok rugalmasabb alkalmazásával – figyelembe kell venni a kialakulóban lévő piacokon vagy jövőbeni piacokkal kapcsolatban létrejövő, versengéssel jellemezhető tereket.
- 26 Az Enel X kiemelte, hogy a Google azon magatartásának ténybeli elemei, amelyet a hatóság a szerződéskötés megtagadásának minősített, eltérnek a szerződéskötés megtagadása Google által hivatkozott, a digitálistól eltérő gazdasági háttérre vonatkozó ítélkezési gyakorlatban vizsgált esetek ténybeli elemeitől.
- 27 A jelen ügyben ugyanis nem valamely megállapodás megkötéséről, hanem az Enel X terméke és a Google által kifejlesztett, nyílt forráskódú rendszer közötti teljes körű interoperabilitás biztosításáról van szó; e rendszer sikere főként azzal függ össze, hogy a fogyasztók hozzáférhetnek a más vállalkozások által kifejlesztett alkalmazásokhoz.
- 28 A Google – azzal, hogy az Android Auto termékét úgy konfigurálta, hogy az ne legyen teljeskörűen interoperábilis a töltési szolgáltatásokat nyújtó alkalmazásokkal – megsértette az egyenlő versenyfeltételek („level playing field”) elvét, mivel nem tette lehetővé az Enel X számára, hogy az Android Autóra a JuicePass-t a tulajdonát képező Google Maps alkalmazásával azonos funkciókkal fejlessze ki, vagy hogy a Google Maps által kínált funkciókhoz képest új és eltérő funkciókat vezessen be, és a JuicePass (okostelefonon, a motor kikapcsolt állapotában történő stb.) használatára vonatkozó, olyan feltételeket próbált

bevezetni, amelyek a fogyasztók körében kevésbé sikeressé tették volna ezt az alkalmazást.

- 29 Jóllehet a Google meghatározhatja a közzététel időpontját, feltételeit és módját, nem mehet el addig, hogy tartósan és elfogadható objektív indokok hiányában a fogyasztók kárára akadályozza az innovációt és a műszaki fejlődést, tekintettel annak a fokozott kockázatára, hogy a digitális piacokon sikeres termék igen gyorsan meghatározó részesedést szerez, vagy egyenesen a piac egészét meghódítja.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az EUMSZ 102. cikk nem tartalmazza a visszaélés meghatározását, amely általános jogi fogalom, és hogy a szóban forgó rendelkezés az eseteknek pusztán példálódzó jellegű felsorolását tartalmazza, amely nem meríti ki az erőfölénnyel való visszaélés uniós jog által tiltott módjait; emiatt az e rendelkezés értelmezését végző személy feladata, hogy figyelembe vegye az adott gazdasági háttérnek – a jelen ügyben a digitális piacok kontextusának – jellemzőit.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint – tekintettel arra, hogy a Google magatartása milyen hatásokat vált ki a saját gazdasági ágazatában – e magatartás az alábbi okokból elvont értelemben a hozzáférhetővé tétel EUMSZ 102. cikket sértő visszaélésszerű megtagadásának minősülhet.
- 32 Először is, a Google az Android és a Google Play terén piaci erőfölénnyel rendelkezik, tekintettel arra, hogy az Android Auto pusztán az Android rendszernek a gépjármű szórakoztató- és információs rendszerére történő leképezése.
- 33 Másodszor, az Android Autóhoz való hozzáférés „nélkülözhetetlennek” tűnik ahhoz, hogy az Enel X-hez hasonló szereplő a végső felhasználók részére a vezetés közben könnyen és biztonságosan használható alkalmazásokat tudjon kínálni, mivel az alkalmazás (amely a járművek elektromos töltését szolgálja) egyébként szorosan kapcsolódik valamely – álló vagy mozgásban lévő – gépjármű használatához, amelyet – tekintettel a gépkocsigyártók által kifejlesztett alkalmazások Android Autón való jelenlétére – az Android Auto láthatólag kiegészít. A nélkülözhetetlenség fogalmát az Android Auto jellemzői és konkrét funkciója, valamint a gyors digitális fejlődés folyamata tükrében tágabban kell értelmezni, ennek keretében pedig „szükségeseznek” kell tekinteni olyan termékeket vagy szolgáltatásokat is, amelyeket eredetileg csak a már létező javak kényelmesebb igénybevétele céljából találtak ki.
- 34 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a Google magatartása potenciálisan megszüntetheti a versenyt a szóban forgó digitális piacokon, és hogy amennyiben a JuicePass alkalmazást véglegesen kizárnák az Android Autóhoz való hozzáférésből, a fogyasztók nem érdeklődnének többé

utána; a vitatott magatartás ebben az értelemben megakadályozhatja a felhasználókat abban, hogy olyan „jobb” terméket vegyenek igénybe, amelyre vonatkozóan potenciálisan létezik kereset; más szempontból viszont a kérdést előterjesztő bíróság – a háttér sajátosságára tekintettel – az ügy iratai alapján nem zárja ki, hogy a Google Maps alkalmazáshoz hasonló, létező „általános” alkalmazás magában foglalja a JuicePass alkalmazásra „jellemző” funkciókat.

- 35 Negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Google általi megtagadást nem támasztják alá tényleges objektív indokok, mivel az – a műszaki megoldás megvalósításához szükséges időt is figyelembe véve – lényegében a Google üzleti döntésétől függ, a kizárólag a Google által hozzáférhetővé tehető alapvető erőforráshoz hozzáférést kérő személy pedig az erőfölényben lévő vállalkozással szemben nem rendelkezik védelmi és interakciós eszközökkel. A kérdést előterjesztő bíróság az ágazat sajátosságaira és a Google piaci erejére tekintettel úgy ítéli meg, lehetséges az olyan értelmezés, amely szerint az erőfölényben lévő vállalkozás – tekintettel az általa vállalt különös felelősségre – köteles a kérések vizsgálatának objektív kritériumait, valamint a kérések teljesítéséhez átlagosan szükséges időt meghatározni.
- 36 Ötödször, valamely *downstream* piac meghatározása során nem hanyagolhatók el a szóban forgó háttér és az Android Auto sajátosságai, amely arra szolgál, hogy valamely létező termék csak még jobban igénybe vehető legyen, és dinamikus szemszögből a Google Maps alkalmazáshoz hasonló alkalmazásokat foglalhat magában. Az ítélkezési gyakorlat alapján ugyanis elegendő, ha „azonosítható egy pusztán potenciális, sőt hipotetikus [*downstream*] piac” (a Törvényszék 2007. szeptember 17-i Microsoft ítélete, T-201/04, EU:T:2007:289). A hagyományos kritériumok alapján körbehatárolt *downstream* piac olyan térként való meghatározása, amelyben a kereslet találkozik a kínálattal, és meghatározza a jószág árát, viszont nem áll teljes összhangban a szóban forgó gazdasági modellek sajátosságaival; ezekben a modellekben a jószág használója vagy a szolgáltatás igénybe vevője árként nem fizet ellenértéket már csak annak tükrében sem, hogy a felhasználók és az általuk generált adatok vonatkozásában a hatóság versengéssel jellemezhető tér létezését irányozza elő.
- 37 A kérdést előterjesztő bíróság ezen okokból kifolyólag úgy ítéli meg, hogy a felülvizsgálatot kérelmező fél által hivatkozott ítélkezési gyakorlat (azon belül a Bíróság 1998. november 26-i Bronner ítélete, C-7/97, EU:C:1998:569) – amely a szerződéskötés megtagadásának tényállását illetően kialakult elveket fejez ki – a jelen ügyben közvetlenül nem alkalmazható, mivel olyan gazdasági háttérbe helyezkedik bele, amelyet hátrányosan érintenek a digitális piacok működésének sajátosságai. Ez a hagyományos elvek rugalmasabb értelmezését indokolhatja abból a célból, hogy az EUMSZ 102. cikket konkrétan e rendelkezés szellemének megfelelően lehessen alkalmazni.